

25 OKTOBER 2018

UTVÄRDERING AV MOVING ON

PM 4

**UTVÄRDERARE:
EMMA JENSEN
ERIK JANNESSON**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	2
2. ENKÄTANALYS DELTAGARE	2
2.1 INSKRIVNINGSENKÄT	2
2.2 UTSKRIVNINGSENKÄT	5
3. INTERVJUER MED DELTAGARE.....	9
3.1 DELTAGARNAS BAKGRUND.....	9
3.2 UPPFATTNINGAR OM MOVING ON:S ARBETSSÄTT	10
3.3 DELTAGARNAS PSYKISKA OCH FYSISKA HÄLSA.....	11
3.4 PRAKTIK	12
3.5 HORISONTELLA PRINCIPER	13
3.6 ÖVERGRIPANDE REFLEKTIONER	13
4. OBSERVATION	14
5. INTERVJUER MED PRAKTIKHANDLEDARE.....	14
5.1 HANDEDARUTBILDNINGEN	15
5.2 MOTTAGANDET AV PRAKTIKANTER	16
6. REFLEKTIONER OCH REKOMMENDATIONER	18
7. BILAGOR.....	19
7.1 INTERVJUFRÅGOR DELTAGARE	19
7.2 INTERVJUFRÅGOR HANDEDARE.....	19

1. INLEDNING

Projektet Moving on ägs och drivs av Halmstad kommun genom utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen, med stöd från Europeiska socialfonden. Projektet pågår från och med 2016-05-01 till och med 2019-04-30. Moving on riktar sig till målgruppen ungdomar i åldrarna 15–24 år som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det övergripande syftet med Moving on är att ungdomarna genom verksamheten ska komma vidare till studier, arbete eller närma sig arbetsmarknaden.

Syftet med detta PM är att fånga och sammanfatta en aggregerad bild av deltagarnas erfarenheter, intryck och förändringar till följd av deltagandet i Moving on. PM:et inleds med en genomgång av in- och utskrivningsenkäten, följt av en redogörelse av deltagarintervjuer och observationer vi utvärderare genomfört. Vi utvärderare har dessutom genomfört intervjuer med handledare som gått Moving on:s handledarutbildning och/eller har tagit emot projektdeltagare på praktik.

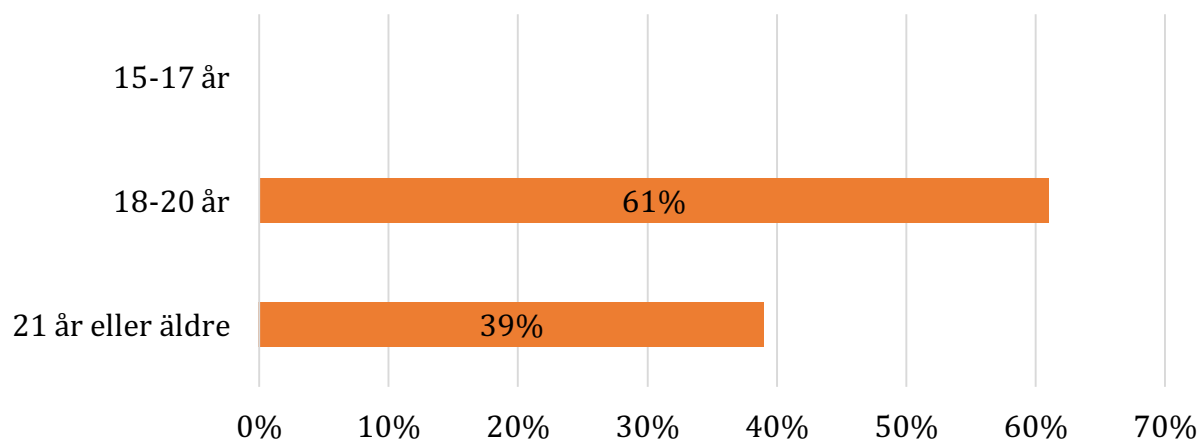
2. ENKÄTANALYS DELTAGARE

Moving on:s deltagare får vid inskrivning i projektet fylla i en enkät (baslinjemätning). Enkäten omfattar frågor om bland annat individens bakgrund, psykiska och fysiska hälsa och vardagsrutiner. När individen avslutar insatserna i projektet fyller denna i en utskrivningsenkät. Den är till stor del identisk med inskrivningsenkäten, men innefattar också frågor för att fånga deltagarnas upplevelse av deltagandet i projektet.

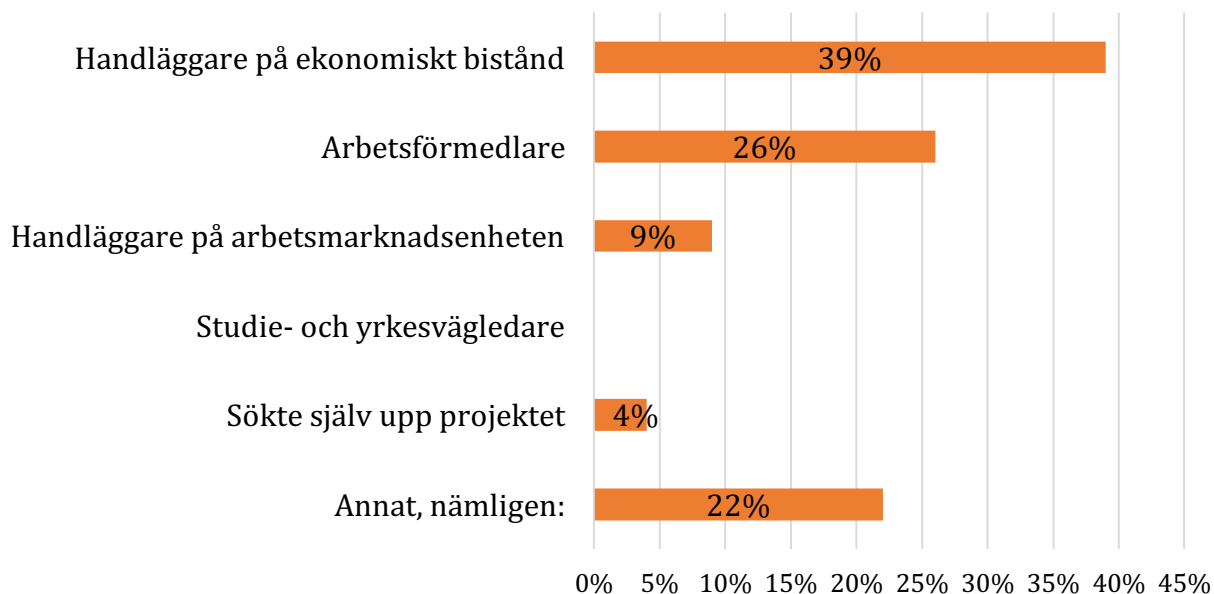
In- och utskrivningsenkäten har redigerats vid ett antal tillfällen för att öka svarsfrekvensen (enkäterna har framförallt gjorts kortare). Den nya inskrivningsenkäten har besvarats av 23 personer. Utskrivningsenkäten har i sin tur besvarats av 16 personer. I de kommande två avsnitten redogör vi för de svar som hitintills inkommit.

2.1 Inskrivningsenkät

Inskrivningsenkäten har som sagt besvarats av 23 individer, varav 9 betraktar sig som tjejer och 15 som killar. Åldern på respondenterna fördelar sig på följande sätt:

På frågan om hur individerna kom i kontakt med Moving on ser svarsfördelningen ut på följande sätt:

Vi kan se att ekonomiskt bistånd och Arbetsförmedlingen är fortsatt viktiga aktörer för individerna för att komma i kontakt med projektet (tidigare enkäter pekar på samma sak). Det är fem individer som uppgett att de kommit i kontakt med projektet på annat sätt än de svarsalternativen som finns beskrivna ovan. Två av dessa har även preciserat svaret; VPM (Vuxenpsykiatrimottagningen) och UAE (utrednings- och akutenheten).

På frågan vilka förväntningar individerna har på Moving on är det flera av individerna som uppger att de vill ha hjälp och stöttning med att hitta ett jobb. Några av individerna uttrycker sig så här:

Jag vill få tips och hjälp med att skriva CV och vad som är bra att tänka på under en arbetsintervju. Jag vill även att Moving on blir som en rutin att gå till istället för att sitta hemma och inte få något gjort.

Mina förväntningar är att få stöttning i att skriva CV, personligt brev och hitta ett jobb.

Jag vill få hjälp med frågor jag har om arbetslivet, exempelvis vad A-kassa är.

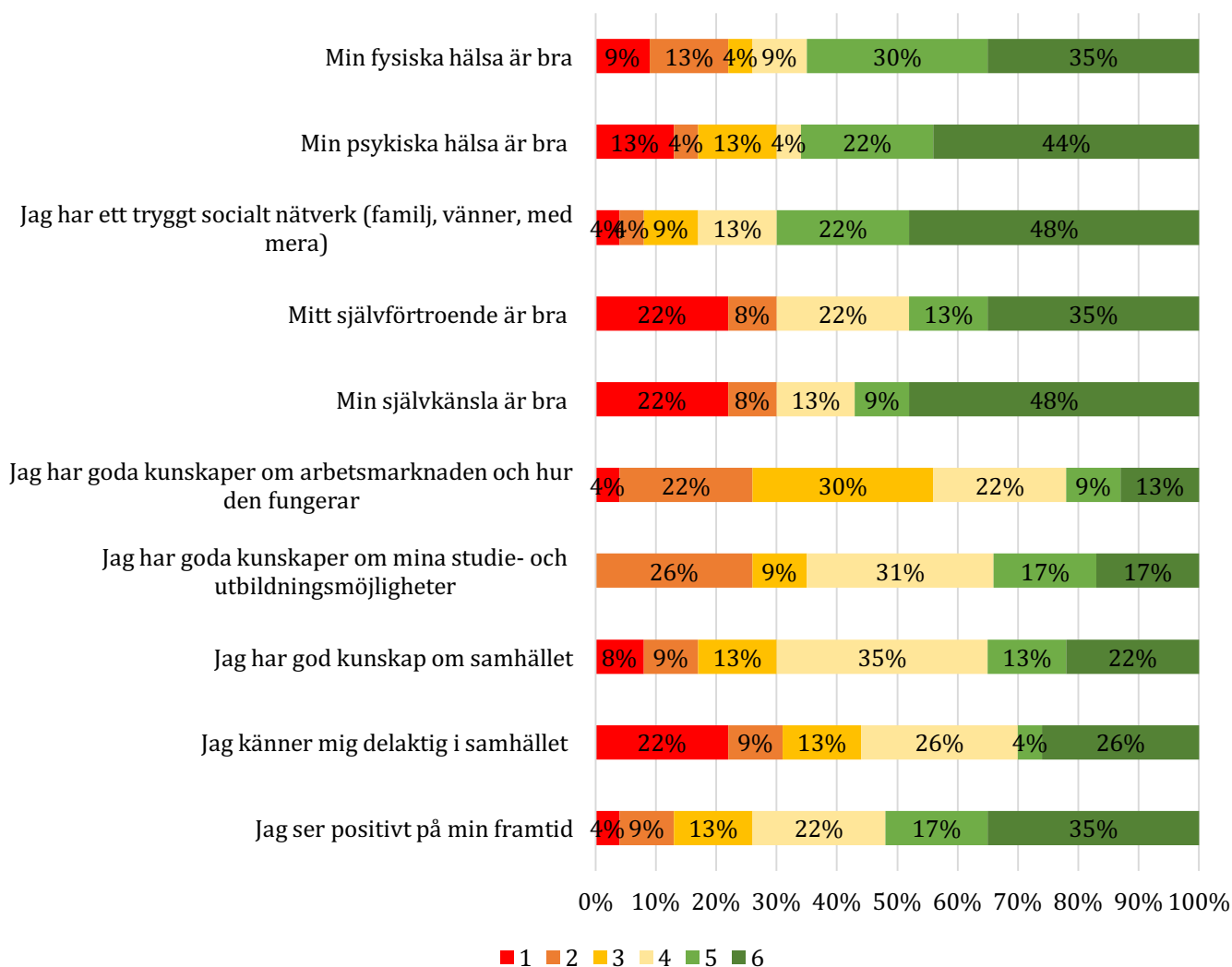
Mina förväntningar är att få göra aktiviteter som gör mig mer bekväm att umgås med andra människor.

Jag vill utveckla och förbättra mitt CV och få hjälp med hur man söker praktikplatser.

Det är också några av individerna som förväntar sig få hjälp psykiskt (bland annat öka den sociala kompetensen och få stöd i hur man kan jobba med sig själv för att må bättre). En av individerna uppger att hen önskar få vara med och göra "vardagliga aktiviteter" för

att bli mer bekväm som människa i dagens samhälle. En annan person uttrycker att förväntningarna är att få göra aktiviteter utanför hemmet och bli mer bekväm med att träffa andra människor.

Sista frågan i enkäten innefattar tio skattningsfrågor. Individerna ska svara på påståendena utifrån hur de upplever sin situation just nu. Skalan går från 1-6, där 1 = Instämmer inte alls, och 6 = Instämmer helt och hållet.

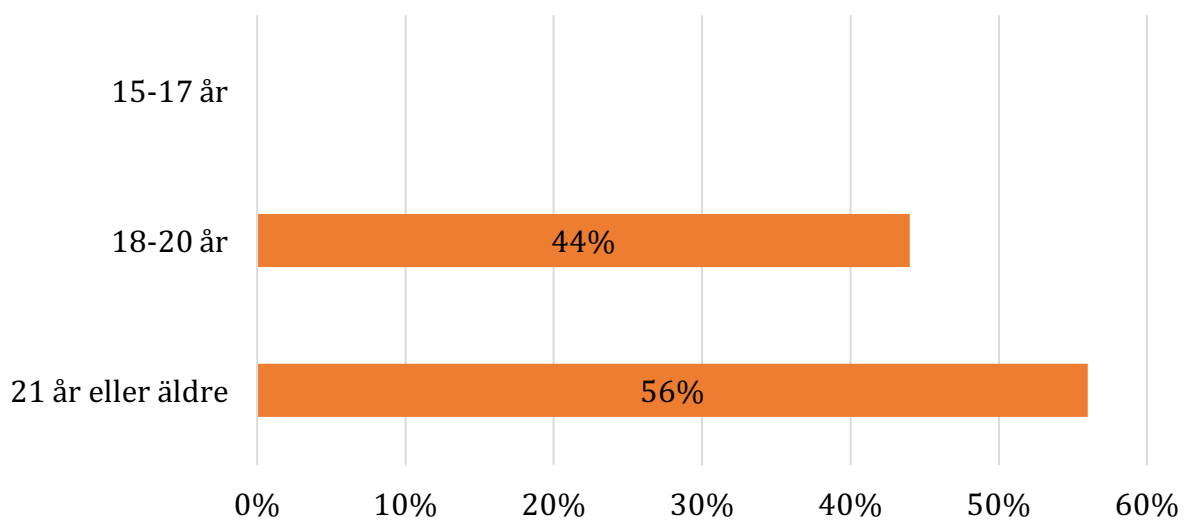

Som diagrammet ovan visar varierar svaren en del vad gäller de olika påståendena. Påståendena som individerna skattat sig lägst i på gruppnivå är "Jag har goda kunskaper om arbetsmarknaden och hur den fungerar" samt "Jag känner mig delaktig i samhället". Påståendena där individerna skattat sig högst i är "Jag har ett tryggt socialt nätverk" och "Min fysiska hälsa är bra". I tidigare enkäter har vi ställt liknande frågor, och en genomgående trend i svaren är att individerna ofta upplever ett utanförskap i samhället. Det är alltså viktigt att Moving on fortsätter arbetet med att få individerna att känna en ökad inkludering i samhället.

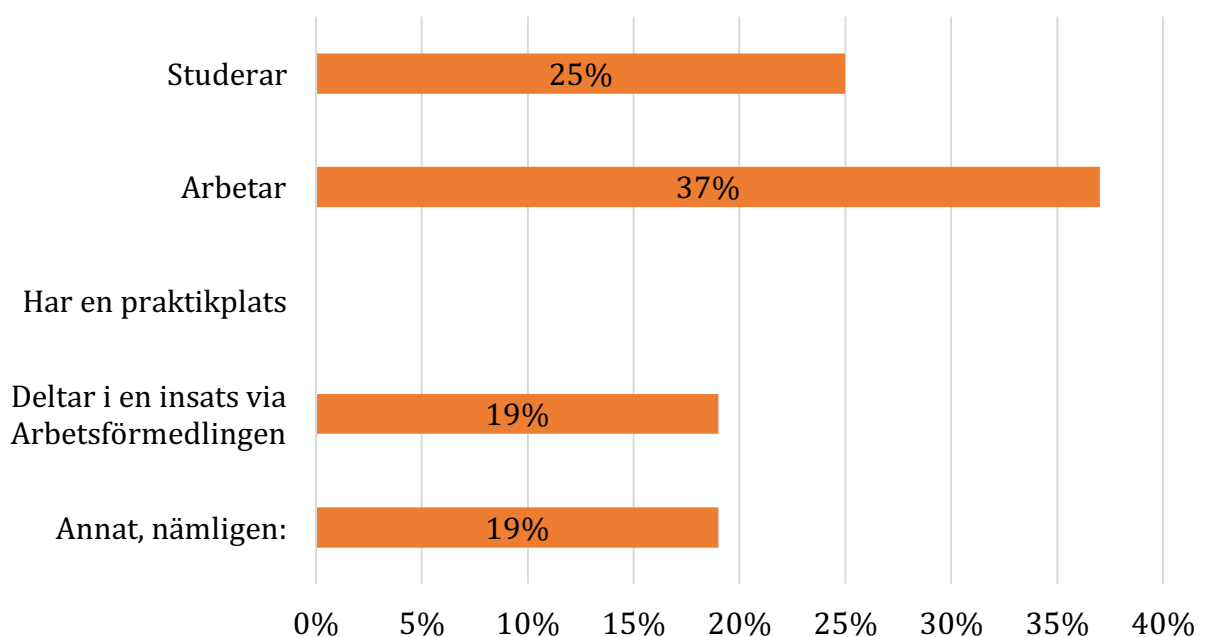
En annan slutsats vi kan dra är att svaren mellan de olika "grupperna"/individerna skiljer sig åt. Exempelvis visar svaret i denna enkät att individerna som deltagit i Moving on under hösten i relativt hög grad ser positivt på sin framtid, något som tidigare enkäter inte visar i lika stor utsträckning. Med detta sagt är det viktigt att fortsätta arbeta utifrån ett individanpassat förhållningssätt, då olika individer behöver stöttning med olika saker. Vi tror att de individuella samtalen mellan deltagarna och processledarna är en viktig plattform för att undersöka vad deltagarna specifikt behöver hjälp med.

2.2 Utskrivningsenkät

Utskrivningsenkäten har som sagt besvarats av 16 individer, varav 9 betraktar sig som tjejer och 7 som killar. Åldern på respondenterna fördelar sig på följande sätt:

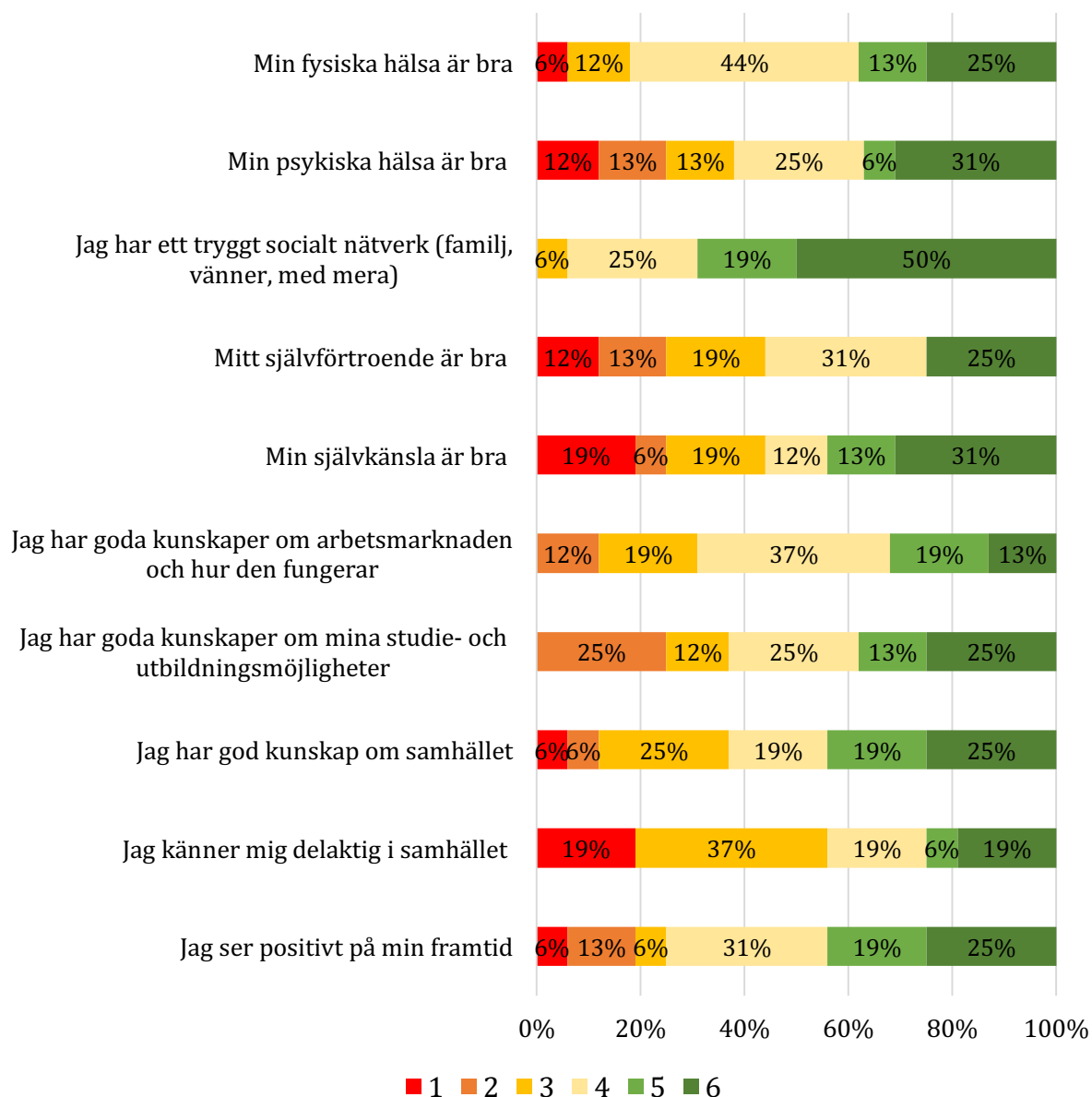

På frågan vad individerna gör idag fördelade sig svaret enligt följande:

Störst andel av individerna har börjat arbeta eller studera. Det är tre av individerna som uppgett "Annat", varav en uppgett sjukskrivning som nuvarande status. Övriga två har tyvärr inte preciserat sitt svar.

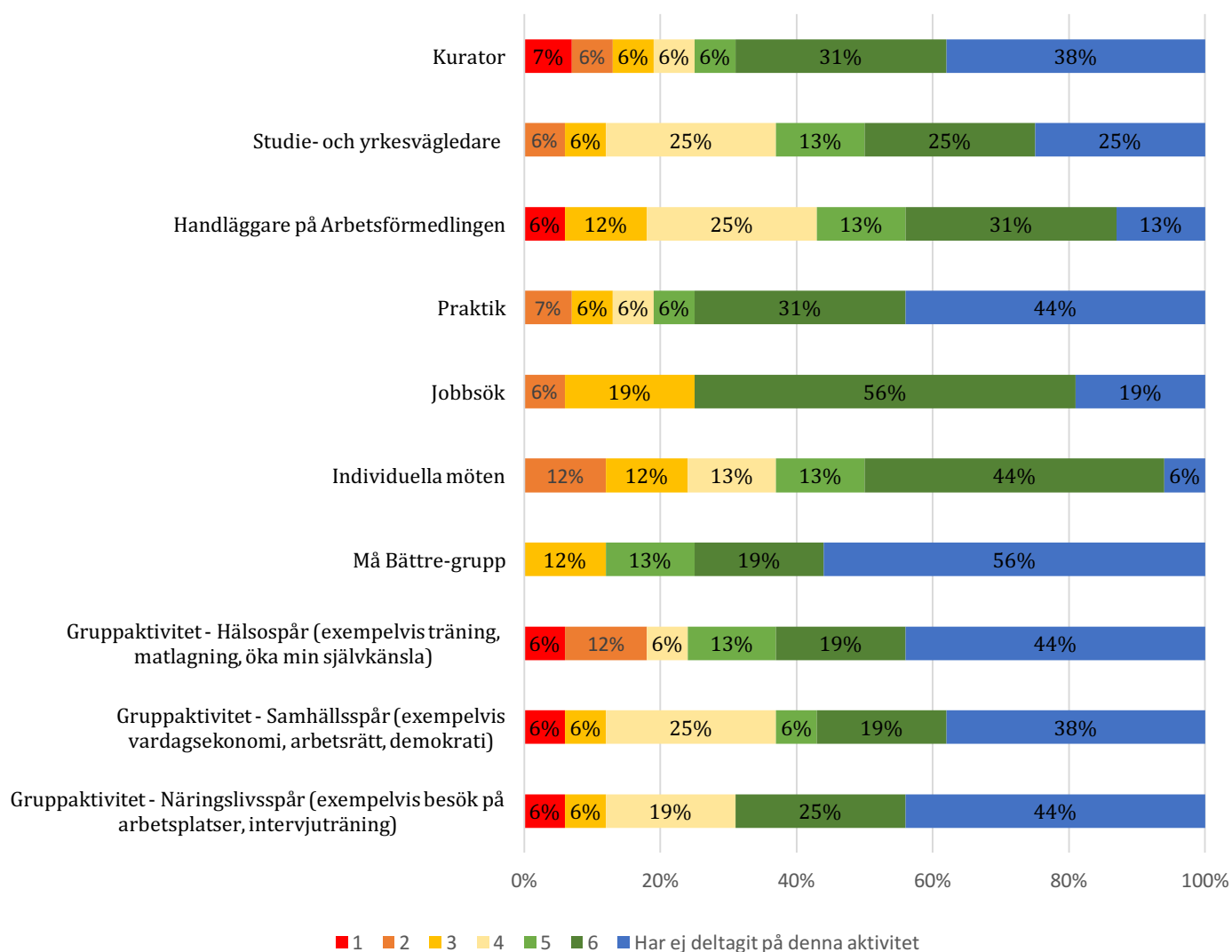
Utskrivningsenkäten innefattar samma skattningsfrågor som i inskrivningsenkäten (utifrån hur de upplever sin situation just nu). Precis som i inskrivningsenkäten går skalan från 1–6, där 1 = Instämmer inte alls, och 6 = Instämmer helt och hållet. Utfallet för de 16 som svarat presenteras nedan.

Resultatet visar att individerna (på gruppnivå) skattar sig högre i utskrivningsenkäten för samtliga påståendena förutom "Mitt självförtroende är bra", "Min självkänsla är bra" och "Jag känner mig delaktig i samhället". I dessa tre fall har det genomsnittliga svaret minskat något. Det är dock viktigt att ha med sig att det är färre individer som har besvarat ut-

skrivningsenkäten, då några av individerna fortsatt är kvar i projektet. Utfallet för utskrivningsenkäten ska därför tolkas med viss försiktighet, även om det är sannolikt att det inte kommer ske några större förändringar på gruppnivå när samtliga 23 som besvarat inskrivningsenkäten också besvarat utskrivningsenkäten.

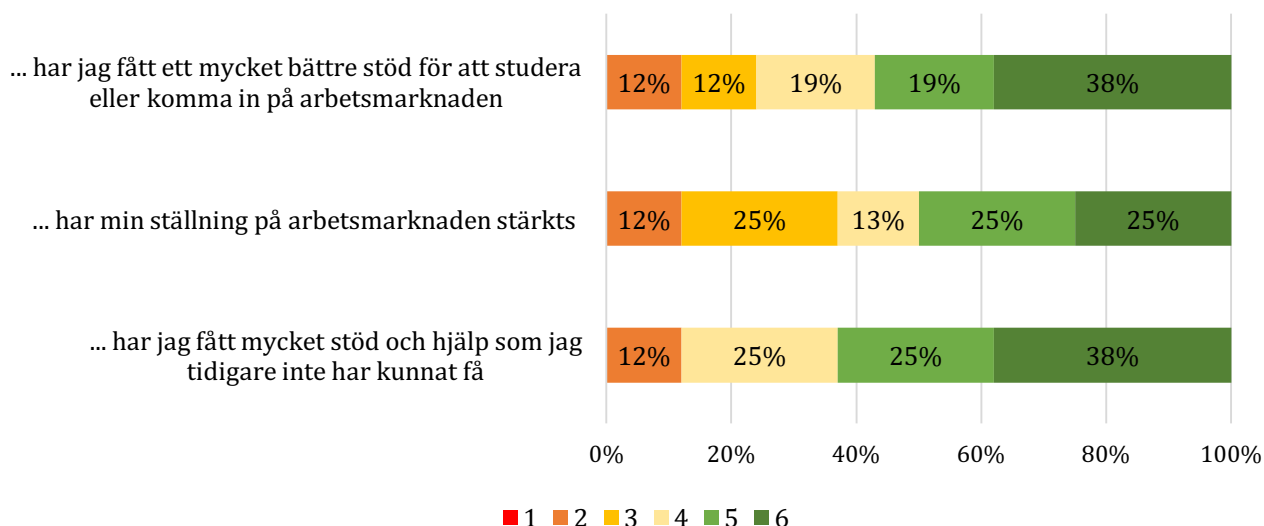
I utskrivningsenkäten finns även en fråga om vilken nytta de upplever att de haft av Moving on:s olika aktiviteter. Skalan går från 1–6, där 1 = Instämmer inte alls, och 6 = Instämmer helt och hållet. Det finns också ett alternativ "Har ej deltagit på denna aktivitet". Svaren är enligt följande:

Vår uppfattning är att utfallet i tabellen ovan är ett bra resultat. Det är många av individerna som gett de olika aktiviteterna ett högre "betyg" (4, 5 eller 6). Om vi plockar bort svarsalternativet "Har ej deltagit på denna aktivitet" och slår ut ett medelvärde på påståendena är det ingen av dem som får ett lägre medelvärde än 4, vilket är ett bra resultat!

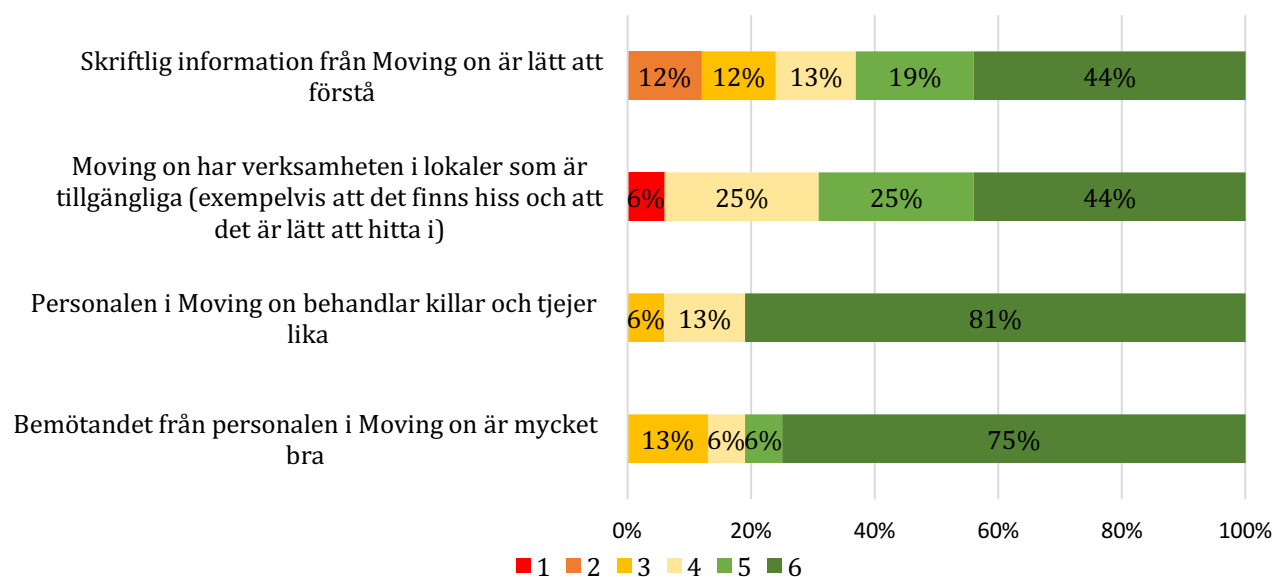
Vidare har individerna svarat på tre påståenden kopplat till om de har fått det stöd de önskat för att komma in på arbetsmarknaden eller börja studera. Svaret bland de 16 respondenterna fördelade sig på följande sätt:

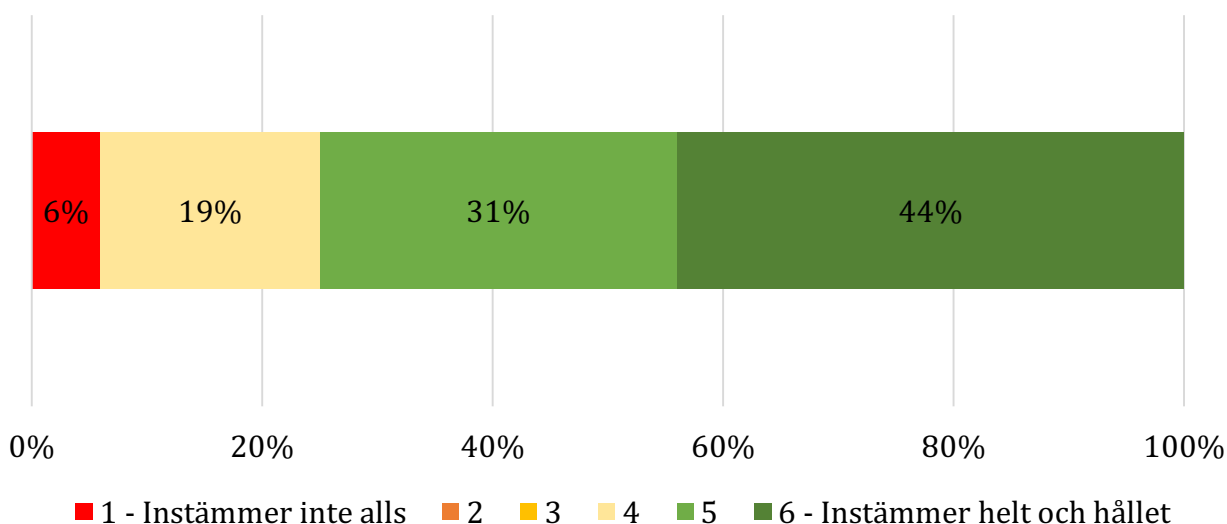
Även på dessa påståenden har individerna i stor utsträckning svarat de högre svarsalternativen (4, 5 och 6). Det är värt att nämna att ingen av individerna har uppgett "Instämmer inte alls".

Arbetet med de horisontella principerna (jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet) är en viktig del i projektet. Ungdomarna fick svara på fyra frågor kopplat till detta:

Utifrån resultatet ovan upplever vi utvärderare att Moving on på ett bra sätt arbetar med de horisontella principerna och att det synliggörs i verksamheten för deltagarna. Är det något som skulle kunna förbättras ytterligare är det att göra den skriftliga informationen mer lättförståelig.

Till sist fick individerna svara på påståendet "Att delta i Moving on har i sin helhet betytt mycket för mig". Resultatet fördelade sig enligt följande:

Övervägande delen av informanterna upplever att Moving on i sin helhet har betytt mycket för dem. Det är en person som har uppgett "Instämmer inte alls", men har inte uppgett i frisvaren vad det beror på. Det är endast en person som lämnat en kommentar i fritextsvaren, vilket var följande:

Är väldigt imponerad av personalens bemötande, otroligt varma, förstående och stöttande. Tycker även programmet varit rätt anpassningsbart.

Sammanfattningsvis tycker vi utvärderare att utskrivningsenkäten visar på mycket goda resultat. Däremot bör resultatet tolkas med en viss försiktighet då det är få som har svarat på enkäten, och är således inte representativ för alla deltagare som varit med i projektet. Både in- och utskrivningsenkäten kommer analyseras på ett djupare plan i slutet av projektet (våren 2019), och förhoppningsvis har projektet då lyckats få ännu fler individer att svara på enkäterna.

3. INTERVJUER MED DELTAGARE

Syftet med de deltagarintervjuer som vi genomfört är att fånga ungdomarnas uppfattning av Moving on:s arbete samt får en ökad förståelse av vilka eventuella effekter projektet har skapat för deltagarna. Vi utvärderare har intervjuat totalt 15 personer, några av informanterna har valts ut av projektet själva och några har slumpvis valts ut av oss utvärderare på plats i Halmstad. Intervjufrågorna finns som en bilaga sist i detta PM.

3.1 Deltagarnas bakgrund

Informanterna som intervjuades har deltagit olika lång tid i Moving on. Några av dem har varit med i projektet i några veckor, medan andra har avslutat sin medverkan och gått ut i arbete/studier. Stödet som informanterna erhåller/har erhållit skiljer sig också åt, där vissa ungdomar exempelvis "bara" har individuella samtal med processledarna, medan

andra även deltar i Moving on:s gruppaktiviteter. Gemensamt för samtliga informanter är att de var arbetslösa eller sjukskrivna innan deras medverkan i projektet. En stor andel av ungdomarna nämner att de mådde psykiskt dåligt av att inte ha någon sysselsättning, och några av dem vittnar om ett socialt utanförskap av att bara vara hemma. Ungdomarna uppger att de är väldigt glada och tacksamma över att ha kommit i kontakt med projektet då de fått något meningsfullt att göra.

På frågan hur informanternas situation ser ut just nu är det ett tiotal som medverkar i Moving on (gruppverksamhet och/eller individuella samtal med processledarna), medan tre personer är ute i jobb och två personer studerar. Det ska också nämnas att några få av de intervjuade deltagarna har varit med i projektet i omgångar, en av de intervjuade säger så här:

Just nu deltar jag i Moving on. Jag var ute i praktik under våren och fick sedan ett vikariat där. Men klarade tillslut inte av den sociala kontakten. Jag valde därför att säga upp mig och komma tillbaka till Moving on för mer samtal och hitta en ny praktikplats som är mer lämpad för mig.

Intervjuerna visar att informanterna är olika sysselsatta på fritiden. Några av ungdomarna uppger att de tränar och söker jobb även på egen hand, träffar kompisar och umgås med familjen, med mera. Några av informanterna uppger att de inte gör så mycket utöver deltagandet i Moving on, och det går att urskilja att medverkan i projektet för just dessa individer är oerhört viktigt för att känna en viss social inkludering.

3.2 Uppfattningar om Moving on:s arbetssätt

På frågan om informanterna upplever att Moving on arbetar för att de ska komma i jobb eller studier upplever övervägande delen av informanterna att dem gör det. Flertalet ungdomar upplever ett personligt stöd där projektet tar stor hänsyn till deras individuella behov och förutsättningar. Det individanpassade stödet är en viktig del av Moving on:s metod, exempelvis kan individen erhålla individuella samtal och/eller delta i gruppaktiviteter med andra deltagare från projektet. Även om vissa aktiviteter genomförs i gruppverksamhet är projektet noggranna med att det ska ske utifrån individens förutsättningar, behov och målsättningar – vilket vi utvärderare anser är viktigt då vi uppfattar att individerna deltar i projektet av olika intressen.

På frågan på vilket sätt Moving on arbetar för att informanten ska komma i arbete, studier eller närma sig arbetsmarknaden uttryckte sig några av informanterna så här:

Jag tycker projektet aktivt arbetar för att jag ska komma i arbete. De har hjälpt mig att stärka mitt CV och personliga brev, och jag har dessutom fått hjälp med att förbättra min intervjueteknik. Det har i sin tur lett till att jag fått ett bättre självförtroende.

De hjälper mig att hitta jobb som jag verkligen vill ha och som passar mig som person.

Genom att hjälpa mig hitta struktur och rutin i vardagen. När jag var arbetslös sökte jag knappt några jobb eftersom det var jobbigt att ta egna initiativ och genomföra det själv. Nu söker jag jobb på Moving on, men ibland även på min fritid.

Jag hade inte fått min praktikplats om det inte hade varit för projektet. Min praktik ledde sen till jobb på den arbetsplatsen.

Jag var lite skeptisk till Moving on i början. Men har helt ändrat uppfattning, de motiverar en och kollar så man mår bra. Det känns verkligen som de bryr sig om mig.

Det är en person som uppger att hen i nuläget inte kan arbeta eller studera på grund av sitt psykiska mående. Informanten uppfattar att fokus i gruppverksamheten till stor del ligger på just jobsökaraktiviteter, något denna person inte anser sig vara i behov av. Personen i fråga poängterar att hen skulle vilja ha ett utökat stöd vad gäller aktiviteter som stärker det psykiska måendet. Informanten nämner att hen under hösten kommer delta i "Må bättre gruppen", en grupp där syftet är att få individer att må bättre genom mindfulness.

Informanternas uppfattningar om vilka aktiviteter som har genererat mest nytta för dem varierar. Några av de aktiviteter som nämns är matlagning, träning, studiebesök på arbetsplatser, "teoriföreläsningar" med Moving on (exempelvis om hur hjärnan fungerar), praktik och kuratorsamtal. En av informanterna uttrycker att helheten av projektaktiviteterna har varit betydelsefulla utifrån att det har skapat en mer meningsfull vardag.

Det är få av de intervjuade som nämner att någon aktivitet har varit mindre bra, några uttrycker dock att egenvärdet i vissa aktiviteter har varit mindre än andra. På frågan om det finns något som Moving on skulle kunna göra annorlunda för att öka möjligheterna till jobb eller studier sa några informanter så här:

Jag hade önskat fler studiebesök på arbetsplatser som kräver en eftergymnasial utbildning. Jag tycker studiebesöken vi gör idag är bra, men jag tänker att jobb som kräver högre studier kanske kommer leda till att fler vill studera och blir motiverade till det.

Jag skulle vilja ha mer information och stöttning vad gäller att starta eget företag.

Jag hade önskat en tydlig uppdelning vad gäller de olika spåren. Jag känner mest att jag är i behov av Hälsospåret.

Gränsdragningen mellan spåren har under projektets gång kommit att suddas ut då projektet insåg att många av individerna var i behov av insatser från samtliga spår. Hälsospåret, Näringslivsspåret samt Samhällsetableringsspåret finns fortfarande kvar, men till skillnad från vad som initialt var tänkt, kan individerna ta del av aktiviteter ur samtliga spår. Vi utvärderade tycker att det är bra att projektet har anpassat metoden efter deltagarnas behov.

3.3 Deltagarnas psykiska och fysiska hälsa

Resultatet från intervjuerna visar att både den psykiska och fysiska hälsan generellt sätt har stärkts hos deltagarna, dock i väldigt varierande omfattning. Detta är dock inget konsigt med tanke på att deltagarna dels har medverkat i projektet olika lång tid och dels då deltagarnas psykiska och fysiska utgångspunkter ser olika ut.

När det gäller den fysiska hälsan uppger informanterna att den har blivit bättre i form av att de orkar mer, både tidsmässigt (orkar springa 30 minuter istället för 15) och att de har fått mer energi till andra aktiviteter. Några av individerna uppger att de genom projektet har erhållit en bättre rutin för träning, och poängterar att träningen var mer regelbunden än innan. Utifrån intervjuerna uppfattar vi att det finns ett stort behov av träningsaktiviteter hos deltagarna, att träningsaktiviteterna är väldigt uppskattade moment och att individerna i stor utsträckning trivs att göra dessa aktiviteter i grupp.

Ett tiotal av informanterna vittnar också om förändringar vad gäller det psykiska välmåendet. Dessa tar sig i uttryck på lite olika sätt. Några av informanterna uttrycker exempelvis att de vågar ta för sig mer och att självförtroendet därigenom har stärkts. Nedan följer några andra exempel på hur individernas psykiska hälsa har förbättrats:

Gruppaktiviteterna har gjort att jag vågar prata mer med människor jag inte känner. Det är betydelsefullt för mig då jag tycker sociala sammanhang kan vara väldigt påfrestande och jobbiga.

Jag känner att jag har fått ett nytt sammanhang. Det har gjort mig gladare, och jag känner mig inte lika orolig längre.

Jag har blivit mycket gladare sedan jag fick jobb. Det är även något min familj har kommenterat.

Resultatet från intervjuerna visar att övervägande delen av informanterna upplever att livssituationen har påverkats i en positiv riktning i och med deltagandet i Moving on. Detta konstaterande ska dock ställas mot att effekterna varierar mycket, och resultatet indikerar att de individer som deltagit i projektet en längre tid upplever mer omfattande effekter. Förändringar vad gäller individernas livssituation rör sig om allt från att de har fått jobb och känner en ökad meningsfullhet i vardagen, att de mår bättre fysiskt till att de vågar prata mer med människor som de inte känner. Det är några få individer som inte uppfattar att livssituationen har påverkats, men kommenterar också att detta beror på att de inte deltagit i projektet tillräckligt länge för att ha en uppfattning om detta.

3.4 Praktik

Av de 15 personer som intervjuades har 6 av dem varit ute på praktik. Samtliga av dessa upplever att praktiken generellt sett har varit bra och lyfter fram att det som framförallt har varit positivt är att de har fått ny arbetslivserfarenhet, samt att de har referenser till framtida arbetsgivare. Flera av dem upplever dessutom att de genomgått en personlig utveckling.

Processledaren för Näringslivssåret uttrycker att projektet arbetar för att möta individernas önskemål av praktikplats, och diskuterar alltid vilka mål individen har med praktikplatsen. Processledaren poängterar att det alltid hålls en dialog vad gäller könstereotypa yrkesval, och kollar alltid möjligheterna om dessa går att bryta.

Några av informanterna lyfter fram att de uppskattar stöttningen av projektet de fick under praktiken. De upplever att det är positivt att ha samtal med projektet och med praktikhandledaren om hur de som individer har utvecklats och hur de kan utvecklas ännu mer. En informant sa så här:

Jag uppskattade samtalen med min praktikhandledare och Agneta, det var bra att få veta vad man gjorde bra och vad som kunde förbättras.

Praktiken har mynnat ut i olika resultat för individerna. För tre av dem ledde det till någon typ av anställning/sommarjobb, vilket individerna är väldigt glada för. En av individerna säger att hen från början inte trodde att hen skulle klara av praktiken. Men praktiken gjorde att hen utvecklades och kände själv att hen gjorde ett bättre jobb. Praktiken ledde även till ett jobberbjudande där. För några av dem ledde inte praktiken till någon anställning, men individerna är ändå positivt inställda och menar att erfarenheten de fått med sig är bra.

3.5 Horisontella principer

Projektet har som mål att bryta könsstereotypa utbildnings- och yrkesval. Vi ställde frågan till de individer som varit ute på praktik om de uppfattar att projektet har arbetat för att de skulle välja en praktikplats/arbetsplats som inte domineras av det egna könet. Flera av dem uppfattar att så är fallet, och utifrån deras praktikplatser kan vi utvärderare konstatera att flera av dem har varit på en arbetsplats som är typiskt dominerad av annat kön än deras eget.

De individer vi intervjuat som inte genomgått praktik upplever att Moving on diskuterar många frågor vad gäller just de horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering och jämställdhet). Ungdomarna uttrycker att de har fått diskutera jämställdhet utifrån riksdagsvalet.

3.6 Övergripande reflektioner

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att övervägande delen av informanterna uppskattar sitt deltagande i Moving on. Ungdomarna verkar tycka att kombinationen av aktiviteter som syftar till att stärka det psykiska och fysiska välmåendet är viktigt, samtidigt som att de får genomföra olika typer av jobbsökaraktiviteter.

Flera av de intervjuande påpekar att Moving on i sin helhet även bidrar till att skapa motivation, rutiner, strukturer och ökat självförtroende, och därmed en bättre livssituation. Det torde nämnas att flera av ungdomarna uppskattar Moving on:s engagemang kring individen. Det är flera av dem som nämner att de känner sig sedda av projektet och att det känns som att de bryr sig om en.

Vi utvärderare uppfattar att praktiken på många sätt har varit nyttig för individerna, dels då de har utvecklats på ett personligt plan och dels då de fått ny arbetslivserfarenhet – vilket i vissa fall har lett till en anställning eller sommarjobb.

4. OBSERVATION

I september 2018 observerade vi utvärderare en av Moving on:s projektaktiviteter som är kopplad till arbetet med de horisontella principerna. Projektet har som krav från Europeiska Socialfonden att arbeta med dessa principer, vilka alltså omfattas av jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet. Projektaktiviteten berörde HBTQ- och diskrimineringsfrågor, och genomfördes i föreläsningsform. Det fanns även utrymme för projektungdomarna att diskutera frågor kopplade till ämnet.

Syftet med föreläsningen var att informera, skapa förståelse och generera kunskaper vad gäller HBTQ- och diskrimineringsfrågor. Aktiviteten syftade också till att utmana ungdomarna i deras tankemönster genom att få svara på olika frågor och diskutera dessa i grupp. Det var ungefär 15 personer som deltog på aktiviteten. Processledaren för Hälsospåret genomförde aktiviteten och gick dels igenom vad som står i diskrimineringslagen och hur diskriminering kan ta sig i uttryck i vardagen. Processledaren pratade om HBTQ, vad det står för och hur diskriminering kan yttra sig mot dessa grupper.

Under aktiviteten visades ett kortare filmklipp med Claes Schmidt/Sara Lund. Claes Schmidt/Sara Lund betraktar sig som man, men klär sig som en kvinna (transvestit). I klippet som visas diskuteras det bland annat om hur normer och värderingar skapar utanförskap och möjligheter.

Vi utvärderare tycker att det var bra att Moving on genomförde denna aktivitet, då det behandlar ett viktigt område. Vi anser att det är bra att processledaren blandar mellan olika undervisningsformer (muntligt, PowerPoint, film, diskussioner i grupp), då det ökar tillgänglighet av innehållet. Även om vissa ungdomar var mer aktiva än andra anser vi att det var en bra diskussion som fördes i gruppen och att processledaren hanterade ungdomarnas frågor på ett bra sätt.

5. INTERVJUER MED PRAKTIKHANDLEDARE

Inom projektet Moving on finns det som sagt möjlighet för deltagarna att göra praktik. Ungdomarna kan praktisera på olika arbetsplatser inom näringslivet eller kommunen. De arbetsplatser som har valt att delta i projektet har utsett en handledare som är huvudansvarig för praktikanten under praktiken.

Moving on erbjuder praktikhandledarna en utbildning som projektets processledare i Näringslivsspåret håller i. Utbildningen omfattar bland annat en genomgång av olika funktionsvariationer som kan förekomma hos ungdomarna i Moving on, personkännedom och information om de horisontella principerna.

Totalt finns det ungefär 20 praktikhandledare med koppling till projektet. Av dessa har vi intervjuat åtta, varav sex stycken har genomgått handledarutbildningen. Några av de senare har även tagit emot praktikanter från Moving on. Det två informanterna som inte har deltagit på handledarutbildningen har ändå tagit emot praktikanter. Syftet med intervjuerna är att dels fånga informanternas uppfattningar om handledarutbildningen, dels få en

uppfattning om själva praktikkonceptet och praktikanternas utveckling. Frågorna som ställdes till informanterna återfinns i bilagorna.

5.1 Handledarutbildningen

Handledarutbildningen har genomförts i två omgångar, den första utbildningen genomfördes i november 2017, och då deltog totalt 12 organisationer. Organisationer som fanns representerade under den första utbildningen var bland annat Daglig verksamhet (Halmstad kommun), Hemköp, Kulturförvaltningen, Lidl centrallager, Scandic, Willys och Emmaus Björkå. Den andra handledarutbildningen genomfördes i maj 2018 och då var det totalt sex personer som deltog, vilka representerade organisationer som Lidl, Willhem och Halmstad kommun.

Samtliga informanter delar bilden av att handledarutbildningen var informativ och givande. Det är flera av dem som nämner att det var lärorikt och viktigt att få information om olika funktionsvariationer som deltagarna i Moving on kan ha, för att kunna möta deras behov och förutsättningar på bästa sätt. Några av informanterna uttryckte sig så här:

Det var bra att få information om olika funktionsvariationer. Jag fick en ökad förståelse och kunskap om detta.

Jag tycker det var en bra utbildning utifrån att de pratade om olika diagnoser och hur dessa kan ta sig i uttryck. Det är något jag kommer ta med mig när vi på företaget tar emot en praktikant.

Det var mycket som jag inte visste innan. Tycker föreläsaren var kompetent och jag lärde mig mycket nytt som jag tror jag kommer ha nytta av i mottagandet av en praktikant.

På frågan om det finns det någonting i Moving on:s handledarutbildning som skulle kunna förbättras var det två personer som önskade fler konkreta verktyg för hur de på bästa sätt bemöter och hanterar personer med funktionsvariationer (de nämnde specifikt social fobi). Detta konstaterande ska dock ställas mot att några informanter upplever att de fick med sig konkreta verktyg för just detta. Vi utvärderare tror att de skilda uppfattningarna framförallt beror på personernas olika förkunskaper. Resultatet från intervjuerna visar att tidigare kunskaper om funktionsvariationer verkar skilja sig åt. Exempelvis uttrycker en av informanterna att den delen av föreläsningen som behandlade personkännedom/persontyper var lättillgänglig, men att den andra delen som berörde just funktionsvariationer var "tyngre". Personen i fråga menar att hen skulle behöva gå på fler föreläsningar som berör detta ämne. Trots den heterogena gruppen upplevde samtliga informanter att de fick ut mycket från utbildningen, vilket är ett mycket bra resultat! En av informanterna som upplever sig kunna mycket inom området uttryckte sig enligt följande:

Jag har mycket kunskap sedan innan på området, trots detta fick jag med mig nya kunskaper och insikter.

En av informanterna uttrycker att utbildningen var bra men att det är svårt att komma ihåg allt då det va ett tag sedan utbildningen ägde rum. Av denna anledning tror vi det vore bra om Moving on skickade ut utbildningsmaterialet digitalt i samband med att organisationen ska ta emot en praktikant. I övrigt är det är flera av informanterna som nämner att föreläsarna var bra och att de gav ett kunnigt intryck. Samtliga informanter skulle rekommendera kollegor och/eller andra organisationer att dela på denna utbildning.

5.2 Mottagandet av praktikanter

Det är flera av informanterna som har tagit emot praktikanter vid tidigare tillfällen, exempelvis från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Några av de intervjuade personerna uttrycker att de har en stor praktikvana, och att det finns upprättade rutiner och strukturer för detta. Bakgrunden till att organisationerna har tagit emot praktikanter från just Moving on grundar sig delvis i att det upplevs vara en viktig samhällsinsats. Praktikhandledarna uttrycker att det är viktigt att skapa bättre förutsättningar för individer som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma i jobb eller studier. Exempelvis uttrycker sig en person så här:

Jag tycker att det är viktigt att arbeta med individer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är bra att Moving on skapar förutsättningar för denna målgrupp att komma i jobb.

Andra faktorer som har påverkat varför organisationerna har tagit emot praktikanter från Moving on är möjligheterna till att utveckla sitt praktikmottagande, och även utvecklas i sin roll som praktikhandledare.

Samtliga informanter upplever en nytta i att ta emot praktikanter, detta då det skapas möjligheter på organisationen att utveckla rutiner och strukturer vad gäller praktikmottagandet. Detta konstaterande ska dock ställas mot att några få organisationer inte upplevde någon nytta med vissa praktikanter, exempelvis utifrån att de inte har närvarat i någon större utsträckning. Trots detta ser handledarna nyttan i att ta emot praktikanter, även om det inte fungerade i varje unikt fall. Några av informanterna uttrycker att det har skapats en nytta i organisationer genom att de har kunnat anställa praktikanten. Två av informanterna säger så här:

Det har gett oss massor att ta emot en praktikant från Moving on, framförallt utifrån att denna person efter praktiken har anställts på företaget.

I detta fall gav det oss en till medarbetare. Men det har ju också gett oss möjligheten att stärka individen samt utveckla strukturer för praktikantarbetet.

På frågan om det är något som Moving on gör i sitt arbete som skiljer sig åt från andra aktörer som arbetar med praktikplatser är det flera som nämner den kontinuerliga uppföljningen med Moving on. Flera uttrycker att den strukturerade uppföljningen med projektet möjliggör för individen att utvecklas på praktiken. Uppföljningen utgörs av trepartssamtal mellan praktikanten, handledaren, och Moving on:s processledare för näringslivsspåret. Vi utvärderare uppfattar också att utformningen av uppföljningen möjliggör för praktikanten att få en kontinuitet i sin utveckling. Om individen exempelvis gör

praktik på ett nytt företag har Moving on information från tidigare praktikplats om vad som fungerade bra, mindre bra samt vad individen bör fortsätta arbeta med.

Vi ställde frågan till informanterna vad de upplever är viktigt för Moving on att tänka på i sitt arbete med att rekrytera och behålla handledare. Ett par av de svar som framkom var att det är viktigt att påpeka för handledaren om ungdomarna har någon funktionsvariation för att på så sätt kunna anpassa/skräddarsy arbetsuppgifter, samt att Moving on är noga med att berätta för individerna om praktikplatsens arbete (exempelvis om det finns arbetsuppgifter som är fysisk tunga). En av handledarna trycker på att det kan vara viktigt att rikta sig mot de organisationer som faktiskt har upprättade strukturer och rutiner för att ta emot praktikanter. Personen i fråga menar att hela syftet med just dessa praktikanter är att stärka individer som har det lite extra svårt, och då måste det finnas utrymme och resurser för det i organisationen.

Till sist fick praktikhandledarna beskriva deras bild av praktikanten/praktikanternas utveckling. Resultatet från intervjuerna indikerar en positiv utveckling hos nästan samtliga individer. Vissa av dem verkar dock ha haft en större positiv utveckling än andra. Informanterna uppger att utvecklingen delvis tar sig i uttryck i att praktikanterna vågar ta för sig mer av olika arbetsuppgifter, att de fått en ökad social kompetens genom att de vågar prata mer med personal och kunder, samt att de fått ett ökat självförtroende. Det finns också de individer som genomgått mindre förändringar som primärt handlar om mer praktiska aspekter, såsom att passa tider bättre. Nedan följer några citat av handledarna för att visa på individernas olika utveckling:

Det är väldigt olika från individ till individ. Några har exempelvis utvecklat sin sociala kompetens och fått ett ökat självförtroende, medan andra bättre passar sina arbetstider.

Vi gav vår individ som feedback under utvecklingsamtalen att hen var tvungen att ta för sig mer. Det gjorde hen tillslut och utvecklade sin sociala kompetens väldigt mycket.

Det är en väldigt stor skillnad på den praktikant som vi tog emot. Personen var från början extremt tyst och blyg och kunde knappt umgås med oss andra i kafferummet. Personen har under tiden här blomstrat, i och med att individen fick mer ansvar fick denne bättre självförtroende och vågade ta för sig ytterligare.

Det sammantagna resultatet visar att handledarna tycker att Moving on:s handledarkoncept har fungerat bra. De lyfter fram att kommunikationen och samarbetet har varit bra och att de har fått tydlig information om vad det innebär att vara med som företag. Det är positivt! Vi utvärderare tycker dessutom att det är kul att höra att organisationerna känner ett samhällsansvar. Just detta är definitivt något som projektet borde använda i sin marknadsföring riktad mot nya potentiella deltagande organisationer.

6. REFLEKTIONER OCH REKOMMENDATIONER

Utifrån projektets verksamhet och våra bedömningar följer här några sammanfattande reflektioner och rekommendationer för fortsatt drift av projektet:

- Vi utvärderare kan konstatera att nästan samtliga ungdomarna som deltar i Moving on är mycket nöjda med verksamheten, både vad gäller personal, aktiviteter som erbjuds, det individuella anpassade stödet och vad projektet generellt har hjälpt dem med.
- Vi tycker önskemålet (från en av deltagarna) vad gäller ”att få besöka fler arbetsplatser med en eftergymnasial utbildning”, är en god idé att testa för att se om det skulle kunna resultera i att fler individer blir mer motiverade till att studera.
- Vi uppfattar att trenden håller i sig vad gäller att ungdomarna upplever ett utanförskap i samhället. I föregående PM föreslog vi att projektet borde undersöka vilka komponenter ungdomarna anser är viktiga för att känna en delaktighet och inflytande i samhället. Ett sånt underlag menade vi skulle kunna bidra till ökad förståelse kring fenomenet som kan användas av projektet för att skapa effektiva verktyg som motverkar känslan av utanförskap. Detta skulle kunna ske i form av en workshop, likt den workshopen som Moving on genomförde om HBTQ- och diskrimineringsfrågor.
- Vi är glada över att projektet har upprättat goda strukturer/rutiner för att öka svarsfrekvensen på enkäterna. Det är viktigt utifrån att vi utvärderare ska kunna mäta utfallet av projektets kvantitativa mål.
- Projektet har nått bra resultat vad gäller handledarutbildningarna och har dessutom upprättat en god samverkan med deltagande organisationer. Flera av organisationerna uppger att de gärna tar emot fler praktikanter från Moving on då kommunikationen och uppföljningarna av praktikanterna har fungerat bra.
- Vi ser att praktiken för många av ungdomarna har fungerat som ett bra verktyg för att stärka individerna och ge dem arbetslivserfarenhet som är bra att ha med sig i framtiden.

7. BILAGOR

7.1 Intervjufrågor deltagare

1. Vad gjorde du innan projektet startade? Hur ser din situation ut just nu?
2. Upplever du att Moving on arbetar för att just du ska komma närmare arbete/studier? På vilket sätt?
3. Har din psykiska/fysiska hälsa blivit bättre sedan din medverkan i projektet?
  - a. Om ja, på vilket sätt?
  - b. Om nej, hur skulle du vilja få hjälp med att förbättra den?
4. Vilken/vilka aktivitet/aktiviteter anser du har varit mest nyttig för dig för att förändra din situation?
5. Vilken/Vilka aktivitet/aktiviteter anser du har varit mindre bra?
6. Upplever du att Moving on har förändrat din livssituation? (Exempelvis vad gäller självförtroende, delaktighet i samhället, framtidstro, med mera)? På vilket sätt?
7. Vad skulle Moving on kunna göra mer för att du ska få ett jobb/söka till studier?

Om ungdomarna har gjort praktik tillkommer dessa frågor:

1. Berätta om din praktikplats, hur upplevde du din praktik? Vad var bra? Vad var mindre bra?
2. Vilka positiva delar finns det med att ha en praktikplats? Vilka negativa delar finns det med att ha en praktikplats?
3. Tycker du att Moving on har arbetat för att du skulle välja en praktikplats/arbetsplats som inte är traditionellt manlig/kvinnlig? *Otraditionell manlig: handel, förskola, vård/omsorg. Otraditionell kvinnlig: teknik.* På vilket sätt?

7.2 Intervjufrågor handledare

Handledare som genomgått handledarutbildningen:

1. Vad är din generella uppfattning av handledarutbildningen?
2. Finns det någonting i Moving on:s handledarutbildning som var extra bra?
3. Finns det någonting i utbildningen som skulle kunna förbättras?

Handledare som tagit emot praktikanter:

1. Har du tidigare varit handledare för en praktikant?
2. Hur kommer det sig att du/företaget valde att ta emot en praktikant från Moving on?

3. Vad tycker du att det har gett er som företag/organisation att ta emot en praktikant från Moving on?
4. Finns det något som Moving on gör i sitt arbete som du tycker skiljer dem från andra aktörer som arbetar med praktikplatser?
5. Vad bör Moving on tänka på i sitt arbete med att rekrytera och behålla hand- ledare?
6. Beskriv din bild av praktikanten/praktikanternas utveckling hos er (skill- nader i beteende, exempelvis vad gäller självförtroende, ansvar, passa tider, med mera).